

פרוטוקול מס' 10/ב'

מישיבת הוועדה לחינוך ותרבות שהתקיימה ביום
ג', ח' בטבת תשי"ג - 23.12.52. בטעה 11.20.

משתתפים:

- ט. מרסיץ - היו"ר
- מ. ארם
- מ. אדנא
- ח. ברגר
- א. ברמן
- א. כלפון
- ט. כפריה
- ד. נצר
- י. סמילנסקי
- ד. צברי
- א. רזיאל-נאור
- ס. רוזנברג

חברים:

- א. דויטש
- ב. מינץ
- א. רימלט.

מרוזמים:

- א. ארנון - מטעה משרד החינוך והתרבות.
- ד. סטנר - היו"צח המשתמשת של משרד החינוך והתרבות.
- גב' פיינטגליק - מנהלת מדרש הגנים במשרד החינוך והתרבות.

סדר-היום:

- א. דברי הספר לזכרו של חבר הכנסת א. הכרמלי ז"ל.
- ב. האומרה הישראלית.
- ג. ביקור בעתיקרת ישראל.
- ד. מכתב תודה מהסטודנטים של הטכניון קורס ג' על שחרורם מן הצבא עד לגמר לימודיהם.
- ה. הטובתה של הגברת פיינטגליק על הדיון שהתקיים בוועדה בקשר לגנים.

הרועדה לחינוך ותרבות
23.12.1952
דברי הספר לזכרו של חבר
הכנסת א. הכרמלי.

פרחת את הישיבה.

הי"ר ש. פרסיק;

חברים, שוב פעם אנר צריכים להחזיר את עבודתנו מתוך הזכרה חבר יקר ורחיק שהלך מאחור לעולמו. רק לפני שבועות מעטים ישכנו אתר יחד ועבדנו. ידענו תמיד להעריך את המספראמנט הצעיר שלו שהיה מתפרץ בעניינים מתוך להט נעורים ממס; וידענו להעריך את נאמנותו לענייני החינוך והתרבות ולענייני עזרת המזרח שבלמו ככל ימי עבודתנו. כצער גדול וככאב גדול אנר מכבים את הסתלקותו מאחור. יהי זכרו ברוך.

סדר-היום שלנו הוא: א) הרועדה טרונת

ב) המסך הרויכוח בעניין הגנים. ברצוני למסור לכם חזילה אח ענין הארפה הישראלית. עלי להביע את מחאתי הנמרצת נגד כל חברי הרועדה שלא ביקרו בחנוכה בהצגת הארפה "חרכנטי'נה". בזמנו פנתה אלינו הארפה וביקשה מאחור להסתחף בהצגת הכורה של ארפה זו. אמרנו כי לא נוכל להיגור לבקשתם בטעת עבודת הכנסת אבל בפגרת חנוכה נוכל לעטות זאת.

חברי הרועדה שלא היו יכולים לבקר בהצגה זו לא מצאו לנכון לשלוח מכתב התנצלות ורף הכרמים כדי שירכלו למכור, כי היא גובקת קטה על קירמה. ראיתי אח בדידותם

כי גדולה כטעת הצגה זו. אולם ראיתי הצגה זו בהאטלאות גדולות בחוץ-לארץ במוסקבה במילאנו ומארים ועלי לציין כי מכחינת התמאורות הארגון הביים והנעמת הראיה - היה זה מאמץ עצום והיסג עצום. ברור כי מן הצד המרסיקאלי ישנם ליקויים רבים מסוג שמקום התזמורת מיועד ל-25 איט וירטבים 46 איט ראשנים יכולים להניע את ידיהם. כן ישנם גם כוחות בלתי-מאומנים. על-כן גת מכחינה ורקאלית הדבר אינו בסדר. אבל את ישנה התחלה בדבר זה - הרי אנר צריכים לתת את ידינו. את לעמוד על כך מכחינת היחסים עם האיכור ועם הבקורת המרסיקאלית - הרי לא כל טבן טאנו צריכים להכנס ולתקן את הדבר.

מדוע אני כה מרבה דברים על עניין זה?

מטום שהארפה עומדת באמת על סף חורבנה. "הבימה" סגרה דלתה בפני הארפה ואינה מרשה לארפה לתרפיץ ולרן גת ירת אחד בסבוע. "הבימה" סגרה את המרתף בפני הארפה מטום שהיא אומרת כי היא זקוקה למקום כמרתף והארפה כחזרתיה סת ספולע לה. חבר הכנסת רדון נחקט על-ידי עיריית הל-אביב לתורך בעניין זה. הוא כחב, כי הוא ביקר את טענות "הבימה" וטוכנע שחדבר לא "כצעקתה". הוא מודה כי היחסים בין "הבימה" לבין הארפה אינם טובים הוא גת אומר כי "הבימה" זקוקה לאתר ירם יחיד הניתן לארפה ובעיקר כמצבה הנרכה. הוא מציע לתת אורכה לארפה עד שלהי הקיץ, ואז יהיה עליה לעזוב את אולם "הבימה". הארפה אומרת כי היא מוכנה לעזוב את המקום אם יתנו לה מקום אחר, אבל היא איננה יודעת כיצד תעזוב את המקום גם בטלהי הקיץ.

נסיתי באופן איטי לברר את הדבר -

ואמרת זאת גם לטר האוצר, מר אטכול, והוא מוכן לעזור בכך ולהמליץ בפני רועדה הכספים. עתה הולך ומרקם בניין התזמורת הישראלית. אנר יודעים ימה כי התזמורת לא תבגן באולת זה 6 פעמים בסבוע. על-כן אני מציעה כי אולם זה ייבנה כצורה כזו שהבמה תהיה מתאימה גם בטביל הארפה הישראלית. ליד הבניין הזה יוקם בניין נוסף שיהיה מיועד לחזרות הארפה. כדקחי את הדבר גם מכחינה כספית והחבר, כי שכלולים אלה צריכים לעלות 250,000 ל"י. כהקמת בניין התזמורת משתלפת קרן נורמן בסכום הגרן. לקחתי דברית עם אנטי קרן נורמן ואני חושבת כי אפשר יהיה להניעם להסתחף גת בטבילולים אלה בסך של 50,000 ל"י. כן יש להקציב מתקציב הפיחוד לסנה זו סך של 100,000 ל"י ומתקציב הפיחוד של שנה הבאה עוד סכום דומה לזה. סכומיה אלה יינתנו בחורת הלוראה לעיריית הל-אביב אטר 50% ממנו יהיה עליה להחזיר. זו העצה היחידה שיטנה, טאם לא כן עלול מוסד זה להחרב כליל.

אני מבקשת את חברי הרועדה לעזור לעניין זה ככך שיקבלו את הצעותי ויתנו לי אפשרות להמעיל את כל הגורמים ולהסדיר דבר זה.

23.12.1952

האגודה הישראלית

ח. כרגר:

הייתי בתצוגה "חובנטצ'ינה" של האגודה הישראלית והיא עטחה עלי רוסם חזק מאד. זו הצגה המראה על מלחמת סני הערלמות; העולם היטן בהקולם החדש. אולם ימי החנוכה אצלנו מסמלים את המלחמה בין העולם היטן שלנו לבין חרבות העולם החדש. את האגודה הישראלית יודעת להעלות הצגה בצורה כה נאה הרי מן הראוי היה להעלות דבריה מקוריים. לטח כך יש צורך טאנסיים יקבלו את החמיכה הסחאימה כדי שיוכלו לכוונן את הדברים האלה. האגודה מבקשת תמיכה לטח יצירה אופרה אבל עליה להיות עברית. איננו צריכים להח לנוער שלנו את פצגה "חובנטצ'ינה" אלא הצגה עברית. אנטיה הרוצים לעבוד על כך המה צריכים לפנות אלנו ואנו צריכים לעזור להם.

א. כרמן:

לדעתי אין צורך בכל דיון. כי הדבר הוא פטרם וכרור למדי. על-כן אני מציע לחברי הוועדה לחמוד בהצעותיה של יוסבת-ראש הוועדה. ייתכן ובקטר להצעות אלה יהיה גם צורך בדיון. אולם למי טעה מצבה דומחה של האגודה הם כאלה המחייבים עזרה.

א. רזיאל-נאור:

אני מוכנה להאמר להצעותיה של יוסבת-ראש הוועדה. אולם לדעתי כל תמיכה שהכנסת נרננה מחייבת מידה מסוימת של פיקוח. על-כן יש למצוא דרך גם בנקודה זו. שיהיה פיקוח עקבי גם על תוכנו של ההצגות. אולי יש לכרוך את כחירת ההצגות.

אשר לדברי חבר הכנסת כרגר - דבריו

דומים לסרבים מאד. אם כי אינני יודעת אם הם נוגעים לענין ואם יש לחכות עד אשר יאברו מוטיקה מיוחדת לתקופת החטמונאים. נדמה לי, כי יטנו יצירות של רוביסטטיין וטל הנדל המבטאות תקופה זו.

אשר להצעה של יוסבת-ראש הוועדה בקטר

לכנין החזמורה וארמן הטימוט כו - הייתי רוצה לתת אמטרות למוסד נוסף חסוב מאד ותוא; האורטוריה הישראלית. אשר אף היא נאבקה על קיומה כמר האגודה ואינה יכולת להגיע להצגה פומבית הראויה לטמה. אם אנו באים כאן לפתור בעיות - הרי הייתי מציעה, כי נפתור גם בעיה זו.

ס. כפרית:

אנו שמענו על ענין האגודה עוד בטנה טעברה באשר דובר על סבות מסויים שהובטח וטרם

טולם. האם חטבון זה טודר?

הי"ר ס. פרסיץ:

האגודה קיבלה רק 2,000 ל"י והובטח לה סך של 4,000 ל"י.

ס. כפרית:

לדעתי, יש תחילה לסלק את הסכום שהובטח.

הי"ר ס. פרסיץ:

טר החינוך והחברות אומר. כי אין לו מקור לכך מטום טלא הכניסו טעף זה לתקציב והאוצר אינו מכיר בכך. אבל כדאי היה לבקט טבתקציב החדש יוכנס טעיף זה.

ס. כפרית:

זו לי הנקח הראטרנה טאני רואה את הצגת האגודה ועלי לציין כי היתה זו הפתעה נעימה מאד. אשר להצעה של יוסבת-ראש הוועדה בקטר להקצבת סכום מסויים מחקציב המיחנה - הרי אנו עוד נטמע גם על המצב ב"הבימה". על-כן לא ייתכן כי הוועדה לחינוך וחברות תראה רק את האגודה הישראלית ולא תראה את "הבימה". יודע לי, כי "הבימה" נאבקה קטה. לא הייתי מתנגדת להקצבת

סכום מסויים מתקציב הפיתוח לענין זה אילו ידעתי שהוא יטנו. אבל אני יודעת את כל ענייניו ואת הסצב בתקציב הפיתוח. על-כן אני חושבת שיהיה זה לא מעשי אם אנו נקבל על עצמנו הבטחה זו כיום..

לדעתי יש לתת הסלצה מעין זו, מבלי לנקוב בסכום, כי דבר זה עלול לחייב יתר על המידה. כן יש להמשיך במסא-ומתן עם קרן נטרמן.

א. בלפון: האם כיום מסלמת האופרה סכום מסויים ל"הבימה"?

היו"ר ס. פרסיץ: כן.

א. בלפון: מאחר שהסכומים צריכים לעלות 250,000 ל"ס וסכום מסויים תיתן קרן נטרמן, הרי יכולה האופרה להמשיך ולסלם סכום מסויים כסכום שהיא מסלמת ל"הבימה" ויהיה זה מעין הסקעה.

א. רוזנברג: לא ביקרתי בהצגה זו מאחר שאני באבלות. אולם הייתי מבקר קבוע בהצגותיה והנני מעריך אותם מאד. אף אני מצטרף לדעתו של חבר הכנסת בוגר, כי יש לבן צורך באופרה ישראלית. אבל אין זה אומר שאיבנו צריכים להנות מתרבות אחרת. אולם אני יודע, כי מתקציב הפיתוח יש להקים בתי-ספר וכיתות חדשות ואין הסכום מספיק לעיריות לעשות זאת, או שאין למססלה מספיק כסף כדי לתת לעיריות הלוואות. ידוע לי, כי אפילו בתל-אביב קיים חוסר רב בכיתות ובבתי-ספר. עם כל הערכתי לאופרה הישראלית, אני סואל אם מתן הקצבה זו לא תמריע להקמת בתי-ספר וכיתות צוספים. לדעתי, חינוך ילדים חשוב יותר, ואם בסכום זה אפשר להקים ולו רק כיתה אחת - יש לעסוק זאת תחילה, ובעיקר עקב המחסור הגדול בכיתות. איבני יודע אם אנו יכולים להרשות לעצמנו להכנס לענין תרבותי זה החשוב מאד כסלעצמו. לכן אני עדיין מהסס אם יש להמליץ ולתת לאופרה הקצבה כזו.

ס. אונגא: למעשה הייתי יכול להסכים להצעת יוסבת-ראש הוועדה. אולם אני מתקשה מאחר שהדברים אינם נראים לי ברורים עד כדי כך שנוכל להמליץ עליהם. אני מבין, כי הסאלה של סותפות עם גורמים טובים, כגון, התזמורת הישראלית יכולה לעזור בעיות נוספות ובאיזה מידה יכולה העיריה לקבל על עצמה, באופן מעשי, התחייבויות אלה ולהסקיע חסקעה כה עצומה, כי למעשה הרי חסקת בנין נוסף על זה ההולך ומוקם על-ידי קרן נטרמן מסום סאנו רוצים לאפשר לאופרה לעבוד. אולי בסתפק בהסלצה כללית יותר מבלי להכנס לפרטי הדברים, אלא רק באשר, כי הסלצה זו מתבססת על הצעות אלה ואלה הנדאות כמתקבלות על הדעת.

היו"ר ס. פרסיץ: אף אני יודעת את הסצב החסוד וחסרים כספים לכל דבר. אבל אני יודעת, כי בתקופה זו החלו בהקמת בנינים עצומים בארץ הנהנים מעזרת קרנות טובות בחוץ-לארץ. בדור, כי אנו לא היינו יכולים להקים את בנין התזמורת ללא עזרת קרן נטרמן אשר תקציב כ-600,000 ל"ס חסנה ו-400,000 ל"ס בסנה הבאה. אבל עלינו לוטר, כי אנו סמליצים על כך ומעריכים את סאסנה של האופרה הישראלית ורואים את חובת הציבור לעזור לה לא פחות מאשר לתיאטרונות אחרים. אנו דורסים מן הסטסלה ומענייית תל-אביב לתת לאופרה אפטרות -

קבלת מכתב תודה של הסטודנטים מקורס ג'.

היו"ר ס. פרסיץ:

בהסכמת התזמורת - לעבוד בבנין הגדול הנבנה בסביל התזמורת; ואם לסם כך יש צורך בתוספת כספים - יש לגייס את הכספים הדרושים מאותם הסקורות בתוספת סכומים מסויימים מתקציב הפיתוח, במידה שהדבר אפשרי.

בן יש לפנות ל"הביטה" ולבקט סמנה שלא תכבד על האופרה הישראלית ותאפשר לסבת בבנינה עד אשר ייעסו הסידורים הדרושים, מסום קיבלתם מברק מהאופרה הישראלית שאין נותנים להם להוציא את התפאורות מהמתחף על-מנת שיוכלו לקיים הערב את ההצגה, אנו כאנטי ציבור חייבים להגיב על ענין זה.

אשר לתיאטרות אחרים - הרי אף הם בכל דע ועלולים להתחטט. הקאמרי אף הוא בכל דע. אולמו קטן ועליו למסור מספר כרטיסים לחיילים וכן לסטור על יחסי ציבור. בצורה זו קשה להניח שהם יצליחו לקבל את ההוצאות שעולה להם, למשל, הצגת "ז'אן ד'ארק". אין בכל העולם אין אופרה המתקיימת על חשבונה היא. תמיד היא מקבלת תמיכות ענקיות מהמדינה. אינני מציעה, כי אנו נקציב 10% מתקציב הפיתוח לעניינים אלה. אולם נדמה לי, כי 2% לסוסדות תרבות אפשר יהיה להקציב, אם תקבלו הצעות אלה אוכל לנסח אותן ולהביאן בפניכם.

ה ח ל ס ה

לקבל את הצעות יוסבת-ראס הוועדה.

ג. ביקור בעתיקות ישראל.

היו"ר ס. פרסיץ:

כזכור לכם פנתה אלינו מחלקת העתיקות וביקשה מאתנו לבקר בסוזיאום של העתיקות. עתה יבואו גם חוקים בקטר לכך. עתה נתקבל מכתב בו הם טעמינים אותנו לבקר במקומות טובים.

(קוראת את המכתב).

ה ח ל ס ה

על יוסבת-ראס הוועדה לבקט תכנית הסיור ממחלקת העתיקות ולהביאה בפני חברי הוועדה כדי לקבוע את מועד הסיור.

ד. מכתב תודה של הסטודנטים מהטכניון, קורס ג', על שחודרם מהצבא עד לגמר לימודיהם:

א. הוועדה לחינוך ותרבות

היו"ר ס. פרסיץ:

הסטודנטים מקורס ג' פנו בבקשה/לעזור להם בסחורים מהצבא. פניתי לסר הבסחון ולאחר 48 שעות קיבלתי תשובה שהענין סודר. זה לסוננו של מכתב התודה; גם הסטודנטים של קורס ג' סליד הטכניון העברי הננו להעביר לכב' את תודתנו עבור עזרתה לדחות סרותנו בצ. ה. ל. עד לאחר גמר הלימודים.

הננו לציין בצער שהסטודנטים מהקורס הסני טרם נענו; ואנו תקוה שגם עכורם ייסצא סידור מתאים, כי בסרותנו בצ. ה. ל. לאחר גמר הלימודים בטכניון נביא תועלת לסדינה ולצבא. גם בקטר לקורס הסני פניתי לסר הבסחון והוא הבטיח להסדיר ענין זה.

23.12.1952

תשובתה של הגברת פיינסגליק
על הדיון שהתקיים בוועדה
בקשר לגנים.

א. רזיאל-נאור:

הייתי מבקשת שתינתן לנו הזדמנות להעלות
בעיות סוגות לסדר-היום, הייתי מציעה,

כי הוועדה תדון בעניין נתניה.

הי"ר ס. פרסיץ:

אני חוקרת עתה עניין זה.

ס. ארם:

סתי נוכל לדון בתקציב?

הי"ר ס. פרסיץ:

כאשר התקציב יונח על סולחן הכנסת.

ה. תשובתה של הגברת פיינסגליק על הדיון שהתקיים בוועדה בקשר לגנים:

ד. נצר:

נתעוררה אצלי סאלה בקשר עם חוק עבודה
בסיים הסוג עתה על סולחן הכנסת. גבנת
הנכנסת לעבודה כחודס או חדסיים לפני הלידה ועליה להפסיק את העבודה
לאחר תקופה קצרה. ברור, כי כל העבודה בכיתה טובלת מסידורים אלה
וקשה לטווא עובדת מתאימה שתלא את מקומה באמצע שנת הלימודים. יס
לנו סקירה מבגיתה אחת התחלפן 4 גבנות. כסובן סאינני חסודה על הרצון
לפגוע בזכות סרכסה לה אם עובדת. אולם נסאלת הסאלה באיזה צורה אנו
יכולים לטווא סידור מתאים מבלי לפגוע בזכויות עבודתה וכן סלא תסבול
העבודה החינוכית. ידוע לי סבעסיים נטיונות סלא לפגוע בזכות עבודתה.
אולם הייתי רוצה לדעת אם יסנן עצות מססיות לסידור זה כדי לעסנתו בצורה
טועילה.

גב' פיינסגליק:

ברצוני להסיב על הסאלות סנסטלן בהתאם
לפרובלמות סעוררו. מספר הילדים בגיל
6 - 5 סנים אמר פרופסור ריגר מגיע ל-35,000. אולם לסעסה לא כל
הילדים כלולים בגנים. בהתאם לריסום של חוק חינוך חובה נרסמו
27,040 ילד. כן נסצאים ילדים בגיל חינוך חובה בגנים של הארגונים
הטוניים. מדי טבוע בטבוע אני מקבלת רסיטות נוספות על תוספת של מספר
הילדים בגנים. לכן יס להניח, כי מספרם יגיע ל-29,000 ילד. אינני
יכולה להגיד סמספר הילדים ירד עתה. אבל ברור סמספר הכיתות עלה
בסקצת. בסנה סעברה היו 2,100 כיתות והסנה יסנן 2,180, וכעיקר עם
הכללת הילדים בגיל 4 סנים. מספר הילדים בגיל 4 - 3 סנים הוא קסן
מספרם בסנה סעברה. עקב הקסיים התקציביים נבהלים ההורים לסלוח את
ילדיהם לגנים מפני עליית המחירים.

הגנים הולכים ומתטלאים. אנו סואפים
סילדים בגיל 4 סנים ייקלטו בגנים של הרסויות המקוטיות, כי גן-ילדים
דינו כדין בית-ספר. אנו סואפים סחיבון בגן-ילדים יינתן לכל ילד
ביסראל. חוק חינוך חובה מקיף ילדים בגיל 6 - 5 סנים. ילדים
בגיל גן-הילדים לא היו כלולים ברסת החינוך מבחינה תקציבית ובכל
זאת התחנכו הילדים בגן-הילדים. גן-הילדים של רסות מקוטית הוא קול
יותר ומבחינה איכותית אף טוב יותר. יסנן כמה רסויות מקוטיות
הכוללות גם את הגילים הצעירים יותר כמו, פתח-תקוה או נתניה. אולם
הקוסי הגדול ביותר הוא חוסר בנינים. בגנים של רסות מקוטית מסלטיים,

23.12.1952

תשובתה של הגברת פיינשטיק
על הדיון שהתקיים בוועדה בקשר לגנים.

גב' פיינשטיק:

75 ל"י לסנה מסום סיטנם סירותים שונים וגנים אלה זולים יותר מאשר גנים פרטיים הרוצים להעמיד את התשלום על 120 ל"י לסנה. בטעון מסלמים 25 ל"י לחודש, רשות מקומית יכולה לקיים גנים בתשלום של 7,5 ל"י לחודש מסום סיטנן הזמנות של דהיטים הנעשות בצורה זולה יותר אם מזמינים בסביל 50 כיתות או מזמינים בסביל כיתה אחת. הבעיה היא ביחס למקרים סוציאליים. בעיה זו צריכים לפתור באמצעות מקורות סוציאליים. מסרד החינוך והתרבות תומך במקרים סוציאליים ומסרד הטעד תומך בהם במידה רבה עוד יותר. ברור, כי מסרד החינוך והתרבות יצטרך להגדיל את תמיכתו למקרים אלה.

אסר ליחס בין הרשות המקומית לבין הארגונים. בישובי העולים עשו הארגונים פעולה חשובה מאד ונדמה לי, כי לא יסוחררו מפעולה זו מסום סאינם יכולים לסחרר עצמם. אבל בערים צריכה להיות מבטה להעביר את הגנים לידי הרשויות המקומיות ועל-ידי-כך להסתחרר מפעולה זו. גם הנחטלות שבין הרשויות המקומיות יכולות לשאת בעול הזה.

אסר למחסור בגבנות - זו סאלה רצינית. ייתכן וחברי הוועדה לחינוך ותרבות יוכלו לעזור בפתרון סאלה זו. ב-15.8.52 גוייסו כל הגבנות שגטרו את לימודיהן הסנה. היתה מבוכה גדולה מאד כאסר הן גוייסו. כיום נמצאות 480 גבנות בלתי מוטמכות בעיקר בישובי העולים. אלסלא הוציאו גבנות אלה לצבא היה יכול להיות סצבנו טוב יותר. עלי לינין, כי דווקא הגבנות הצעירות נסלחות למקומות העבודה הקסים. ברור, כי קיימות כאן פרובלטות רבות הקסורות בסיבות מספחתיות ואי-אפסר להוציא גבנת בעלת נטיון שהיא אם סן העיר ולסלוח אותה מחוץ לעיר. אם יגייסו עתה 300 גבנות הגוטרות את הסטינרים הרגילים - לא נמצא אפסרות סל פתרון הבעיה. בעיקר סבלו הגנים מהזרם הכללי ומזרם העובדים וגם עתה קיימים גנים שסטרות בהם גבנות. אנו מניחים, כי עלולים לגיים 300-350 גבנות ואם הוועדה לחינוך ותרבות לא תמצא פתרון לכך, אינני יודעת כיצד נעמוד בזה. אנו סקווים, כי ימצא פתרון מתאים לבעיה זו. 480 גבנות בלתי מוטמכות אלה הרי אלה גבנות טאין להן תעודה בכלל, או סגטרו קורסים מזורזים. אבל לכל אלה ניתנת האפסרות להסלים את הסכלתן. הקורסים אינם טלאים ומספר הנבחנים הוא קטן מסום סכנראה קסה ללמד במקומות כאלה וגם ללמוד.

בסאלה סאלה בקשר לטיפול הרפואי בגן-הילדים - סאלה זו עדיין לא מצאה את פתרונה. בתל-אביב מסודר דבר זה על הצד הטוב ביותר. חיפה - עומדת להכנס בהסכם עם מסרד הבריאות וכנראה שחדבר ימצא את פתרונו. בישובי עולים קיים היה סידור בצורת הסכם בין דר' בן-יהודה לבין קופת-חולים שביצעה את הטיפול הרפואי, ובעיקר בחולי עיניים. עתה עומדים להקים מחלקה בין מסרדית שתהיה סורכבת מנציגי מסרד החינוך והתרבות ומסרד הבריאות סתספל בענין זה.

אסר לפיקוח - הרי לכל ספקחת יס 70 כיתות גן ולא ניתן כוח נוסף. לזרם הכללי יס 680 כיתות גן ומגיעה להם מסרה נוספת סל מרכות. לזרם העובדים - 1026 כיתות גן ומגיעה מסרה וחצי. מסבנו סלכל 600 כיתות תהיה מרכות. המצב בגני-הילדים קסה יותר מאסר בבתי-הספר, מסום סנכית-הספר נמצאת הסורה בקרבת חברים היכולים לעזור ובגן הילדים נתונה הגבנת לעצמה ועליה לעבוד גם עבודה אדמיניסטרטיבית סאותה צריכה לעשות הספקחת. הסדריתה סדריתה את הגבנת בעבודה הפדגוגית. התיקונים, הריהוט והציוד מוטלים על הפיקוח. ברור, כי הספקחת עוטה במיטב כוחותיה ויכולתה. אולם אין זה כה פסוט לפתור את בעיות ההסגחה ולסמור על כך שהגבנת תגיע בזמן לגן. הספקחות יוצאות בסעות הסוקדמות סל הבוקר. יס והן סחכות רבע סעה עד אסר הגבנת באה לגן. אנו כולבים גם חוזרים בקשר לכך סעל הגבנת להמצא בגן חצי סעה לפני בוא הילדים וחצי סעה לאחר שהם

23.12.1952

תשובתה של הגברת פיינשטיין
על חיון שהתקיים בוועדה
בקר לגבי.

גב' פיינשטיין:

עוזבים את הגן. גם על הגננת לעבוד יותר, כי חלק מעבודתה זה ארגון הסביבה - דבר הקשור בעבודתה הפדגוגית. לכן באה דרישה זו מצד בוודאי שמעתם על הגנת הסתדרות הסורים לענין זה. ברור שתוצאות תגובה זו הן גרועות מאד.

אשר לשאלת הפיקוח והארגונים - הארגון הוא למעשה בעלות הגן, עליו מוטלת האחריות לבעלות הבית והמסדרון על הפיקוח מוטלת אחריות פדגוגית. לדעתי, אין להפריד בגני-הילדים בין אחריות אדמיניסטרטיבית לבין אחריות פדגוגית, משום שכל ארגון הסביבה החינוכית מהווה חלק אינטגרלי מעבודתו. הדאגה לבית מסדרון - שאלה זו עומדת בקשר הדוק עם בעלות הגן שהיא או הארגון או רשת מקומית.

חבר הכנסת בוגר טאל מספר שאלות. אחת מהן היתה שאלת הריסום. אולם שאלה זו אינה נוגעת לנו. אנו יודעים שענין זה טרם סזא את סידורו, כי אין מספיק רסמים. אין דאגה מספיקה לכך שיחלקו את העיר לאיזורים כדי שהאמהות לא תצטרכנה לחכות סעות ארוכות בתור.

אשר לשאלות הפדגוגיות והדידקטיות וכיצד סלמדים טבע בגן, ואם הגננת יודעת לציין את שמות הפרחים - הרי עליכם לדעת, כי חטבע תופס מקום חשוב בחכרת הסביבה. הגננת מכוננת ומודרכת לסמט בעבודה זו עם ילדים. אולם באיזה מידה היא מבצעת זאת - זה תלוי באיכויות, ביכולתה ובכשרונותיה. הטיפול האינדיבידואלי בילדים - גם זו אחת השאלות החשובות ביותר. בזמננו, ללא טיפול אינדיבידואלי וללא טיפול בהורים - אין ערך לכל העבודה בכללה. אולם לא נוכל עתה להתעכב על כך. אני יכולה רק להצביע על מאמצים שכתבתי בקטר. להכשרת הסורים וסם אפסו למצוא דרכים לפתרון בעיית העבודה היום-יומית עם ילדים.

אשר לשאלתה של חברת הכנסת נצר בקטר לחוססת הריון - הרי ברור, כי דבר זה הורס את העבודה החינוכית. יס וגננת נכנסת לעבודה ל-6 שבועות או לחודשים הילדים מתקררים אליה וכעבור זמן קצר עליה לעזוב את העבודה ונוצר מצב קשה. אם זוהי גננת טעודה לפני היכנסה להריון - הרי יס לה כל הזכויות, אלא סאנו מסתדלים להספיע על גננת כזו טעודה כבר גם לפני כן ולא תתחיל בעבודה. אנו עושים זאת מבחינה פדגוגית. לפעמים ניתן למצוא פטרה טבעלות הגן תיסא בהוצאות חופס הלידה והגננת תוותר על עבודתה בחודסי ההריון האחרונים. לרוב מוצאים הדברים את טידורם על-ידי חטכם בין הגננת לבין הפיקוח. אבל ברור, כי עבודה זו היא עבודת האסח ועל-כן טובלת טכך העבודה. חמצב קסה יותר לגבי גננת מתחילה.

ס. ארסן
מה חמצב לגבי טעונות ילדים ומה נעסה בטטח זה. הרי אנו מבחינים בטלוסה סוגים: גני-ילדים של הרטויות המקומיות, גני-ילדים פרטיים ומעונות ציבוריים של הארגונים הסונים. האם ישנה הבחנה טטוויסט לגבי טלוסת הסוגים האלה, טטום סאינני יודע אם אנו חייבים לתטוך בגני-ילדים פרטיים טזוהי פרנסתם, אם כי ייתכן ואף טצבם הוא בכל דע. אבל טצב המעונות הציבוריים הוא אחר לגמרי, הם אינם תלויים ברטות טקומית ואינם צריכים להוציא טן ההורים את המכטיטום טטום שהטדובר הוא בטטום עובדות.

מה טצב טאי-הילדים בקרב הערבים, כי

סם הצורך ויקתק יתור.

23.12.1952

חסוכחה של הגברת פיינסגליק
על הדיון שהקיים בוועדה
בקשר לגנים.

ט. כפריה:

אולי הוכל הגברת פיינסגליק לעמוד על
שאלת כטחון גני-הילדים וכמיוחד במרובי

ערלים.

היורה ס. פרסיץ:

נדמה לי כי אנו קצת ירדנו מן הפסים
בדיוננו זה מטום שאיננו מטפלים בכעירה
הגן כמות שהם. בדברי על הגנים אמרתי כי מוסד זה הולך ומתמוטט.
פיצולו לכיתה אחת הנכללת בחוק חינוך חובה ו-2 כיתות נוספות הנמצאות
מחוץ לפיקוח ומחוץ לעניני משרד החינוך והתכונות - דבר זה גורם את
סמניו. העיריות למשל מחזיקות בגני-ילדים כיתה אחת של ילדים בני
5 שנים. ילדים בגיל 4 - 3 שנים אינם מתקבלים לכיתות אלה. פרט למקרים
סוציאליים או מקרים יוצאים מן הכלל. יוצא אפוא שכלתה יחידה זו
מטמטת כיתה-מכונה לכיתה-הספר. אשר לשתי המכינות האחרות - עם כל
ערכו של החינוך המשותף לילדים בגיל 4 - 5 - 3 שנים. הרי ויחורו על
שתי מכינות אלה. מכאן שכל העבודה החינוכית למען הגיל הרך מתרכזת
באותה כיתה יחידה הכלולה בחוק חינוך חובה. לדבר זה ישנה השפעה מבחינת
פדגוגית על קיום הגן. אין כאן דאגה לאותו ציבור המוכן לשלם עבור
חינוך ילדיו. אותו ציבור לא יפקיר את ילדיו. אולם אני מדברת על אותם
ילדי המעברות - מה יהיה עליהם. במצב זה, כי הגן קיים רק לילדים
בני 5 שנים.

לכן לדעתי יש לכרוך באופן קפדני את

כל הרשימות. הארגונים במעברות יושעים, כי עד היום לא נרשמו כל הילדים;
ואם אין עומדים על הורי הילדים ודוחפים אותם לרשום את הילדים ומעוררים
אותם לדבר זה - הרי הם לא עושים זאת. והארגונים אינם יכולים לשאת
במעמסה הרובצת עליהם. הילדים בני 4 - 3 שנים מוזנחים והדבר גורם את
אותו חיר בכרואות הילדים ובחילונם - על כך יש לדבר עם הגננת. אולם
אם אנו נקבע, כי יש לשלם לגננת סכום מסוים, כלום יכולה מטמטת סיס
3 - 2 ילדים לשלם סכומים כה גדולים.

עלינו לגשת לבעיה זו ככל הרצינות ולמצוא

עבור ילדים אלה פתרון. משרד החינוך והתרבות תומך בגנים אלה ומשלם
4 ל"י לילד לשנה - זוהי חמיכה אפסית. לעומת זאת ישנת ילדים רבים
בגיל 5 שנים שהוריהם יכולים לשלם עבור חינוך ילדיהם ובצורה כזו לסחור
את תקציב הציבור. משרד התרבות אלה אחרי שעות הגן משלמים לגננת 40 ל"י
לחודש כדן שחטטל בילדים.

ד. נצר:

אשר למעוררות - הרי זוהי שאלה רצינית.
קיימת כאן בעיית חומט הגננת מטום שהמוסד
פחות במסך כל השנה. כי הוא מוחאם לחנאי את עובדת אשר אין לה חומט כה
ארוך כמו לגננת. רמן הצד האחר מקבלת הגננת חומט בזמנים ידועים. הרי
כאשר הגננת יוצאת לחופט. מירוש הדבר - הרס העבודה החינוכית הנעשית
במסך כל השנה. נוסף לכך מטאזרים את הילדים על אנשים שאינם בעלי מקצוע.
לדעתי זוהי בעיה רצינית מאד. ברור, כי ישנם עוד מוסדות הפתוחים
במסך כל השנה ואין הדבר צריך לפגוע בחומט העובד. עלינו לזכור, כי
בעיית הגן איננה רק בעיה חינוכית, אלא זו אחת מהבעיות הסוציאליים.
ישנן בעיר שכונות רבות שדרגת חיליהם של הגרים בסכונות אלה אינו עולה על
דרגת חיי המעברה, והגן פותר בעיות סוציאליים חסרות. הייתי רוצה לדעת
מה עושה משרד החינוך והתרבות כשסמ זה שהיא מהורה גורם רציני בבעיה זו.
ברור, כי אין לפגוע בחנאים הסוציאליים של העובדים.

הכינוחתי מחוך דברי הפתיחה של הגברת

פיינסגליק, כי יש לאחד בגן-הילדים את הילדים בני 4 - 5 שנים והיא
רואה זאת כתיקון חרוקתי. לדעתי זוהי שאלה שצריכה לכוא פעם בפנינו
כדי שנראה באיזה צורה לפתור אותה, על-מנת להעמיד את יחידה הגן על
סנתיים.

23.12.1952

הטובתה של הגבורה פיינסגליק
על הדיון שהתקיים בוועדה
בקשר לגנים.

גבי פיינסגליק:

ברור, כי הבקשה הן קטנה. אולם אינני
רואה את הדברים כפי שרואה אותם חברת
הכנסת פרסיץ. ברור לי, כי אלמלא חוק חינוך חובה זה של שנה אחת
בגן הילדים - מי יודע היכן היינו עומדים כיום, מי יודע מה היה מצב
גן-הילדים אלמלא נכלל במערכת החינוך, כי הוא היה במסך שנים כבן חורג.
שנת הגן הזו הכלולה בחוק חינוך חובה פותרת את בעיית הילדים
נוסף לכך. במוסדות ובכפרים נכללים רוב הילדים בגיל 4 שנים בגני-
הילדים. כיתה הגן לילדים בני 5 שנים מאפשרת להחזיק את הילדים בני
4 - 3 שנים.

אשר לילדים בני 5 שנים - זוהי בעיה
פדגוגית קשה ובעיקר הם מהווים בעיה רצינית בעריכת הגדרות מסוג
שטח קטן למחור את בעיית חוק חינוך חובה. לכן מקיף החוק רק ילדים
בני 6 - 5 שנים. אולם כחל-אביב נכנר עתה 60 כיתות גן, ולא במרכז
העיר. אלא במרכזים הכוללים ילדים בגיל 4 שנים. כחיפה לא היה אף גן
אחד עם הקמת המדינה. רעיה יש לה 70 כיתות גן משלה. כלומר במקום שיש
מקום בבנין לכלול גם ילדים בני 4 שנים - עושים זאת. הדבר הוא קשה
גם מבחינה פדגוגית. אולם אנו מקווים שהשאלה תפתר על-ידי-כך שיגדילו את
הכניה. עלינו לדאוג, כי יינתנו סכומים מסוימים מחקציב הפיתוח ואולי
באורח מתן הלוואות של אפסטר הקמת בנינים נוספים. אזי אפשר יהיה לכלול
גם את הילדים בני 4 שנים. אולם בסוג אופן אין לחשוב על ביטול חוק
חינוך חובה לגבי ילדים בני 5 שנים. ההצעה לעמוד על כך שחוק חינוך
חובה יכלול שנתיים בגיל הרך והוא יינתן לא חינוך - הצעה זו היא מסוכנת
כי ברגע שאנו מפלים בין גן-הילדים לבין בית-הספר - אנו הורסים את
הגן. מחוק זה נהנים כל הילדים במוסדות בכפרים בקיבוצים וגם
במוסבי עולים. כי ביטולי העולים ישנה פערות תמיכה של הארגונים.
פעולתם מתאפשרת על-ידי-כך שהם מקבלים תמורה בעד הילדים בגיל 5 שנים.
אני בכלל מפקפקת את ייתכן. מבחינה חוקית לחוק חינוך
חובה ולא חינוך. (ר. סטנר: אפשר). מכל מקום את מפלים בין הגן לבין
בית-הספר - דוחקים את מקומו של הגן. וכאן קיימת סכנה של הרס ממס
מסוגם שכל הילדים שאינם מסוגלים לשלם לא יוכלו ללמוד בגן. אנו הגענו
עתה לחקציב של 2,000,000 ל"י הכולל ילדים בני 6 - 5 שנים. לו יוכלנו
לחשוב על הרחבת החקציב היינו יכולים להרחיב את החוק לכלול ילדים
בני 4 - 3 שנים. אולם קשה לחשוב על עוד 2,000,000 ל"י. אך אנו יכולים
לעודד את לימוד הילדים בני 4 שנים על חשבון ההורים בגני-ילדים של
הרשויות המקומיות. אשר למקרים הסוציאליים - יש לגייס את האמצעים
הדרושים לכך. עלינו לאחד את כל הסכומים הניתנים לילדים בני 4 שנים.
מטרד הסעד פוציא כספים רבים על גיל זה. אף אנו נתנו תמיכה קטנה שהיא
סמלית בלבד. אבל היא מראה כי ילדים בגיל 4 שנים שייכים למטרד החינוך
והחברות. במקומות שישנה רשות מקומית - יש לחזק עליה בענין זה.
ובמקומות שאין עדיין רשות מקומית - ימשיכו הארגונים במפעל החשוב הזה.
מכל מקום אני רואה את עיקר הבעיה בהקמת בנינים נוספים מסוגם שכל רשות
מקומית שיש לה מקום היא כוללת גם את הגילים הצעירים. ההורים שיכולים
לשאת בעול - יעשו זאת והמקורות הסוציאליים אף הם יתמכו בילדים אלה,
ולכסנוכל - נרחיב את החוק.

אשר לשאלת חברת הכנסת כפרית בדבר
הכמחון בגנים - מחפטים דרכים בקשר לכך. ייתכן ואפסטר יהיה לחייב
סכן שיטמור על רכוש הגן, כי בלתי אפשרי הוא לקחת סומר לכיתה גן
אחת.

אשר למעוררת ילדים - הרי אלה הם
מוסדות סוציאליים. מוסדות אלה מסחררים את האם ליום שלם - בכך
טיפלו ארגוני הנשים. וזהו הסדה בו הם מטפלים. אמרת המקבלות מסכורת
צריכה לשלם עבור המעוררת. ההוצאות שם עתה הן גדולות מאד. אולם גם
במוסדות סוציאליים ההוצאות ל-3 ארוחות הן 18 - 16 ל"י לחודש וזאת במוסד

23.12.1952

הטובתה של הגברת פיינסגליק
על הדיון שהתקיים בוועדה
בקשר לגניס.

גב' פיינסגליק:

סייט לו מקוררת טראזאלים, ואת שם משלמית סכומה המחקרב ל-20 ל"י לחודש, ברור, כי כמעונות אחרים משלמית סכומיה גדולים מאלה.

אשר לשאלה החופש לעובדת במעון - לעיריית
הל-אכיב יסגון 7 כיתות-מעונות, בהגנר לתת לעובדת מעון כזה חופש מלא.
אבל אין כל העובדות מקבלות את החופש באותו זמן. החופש היה מחלק
והעובדות היו מתחלפות. בארצות העולם היחש למעונות הוא אחר. למשל
בשוויצריה אין לעובדת מעון אותן הזכויות שיש לעובדת רגילה כגון-ילדים
או בית-ספר. כי המעונות נמצאים ברשות אחרת ואצלנו רוצים להשוותן.
צריך להיות ברור מלכתחילה לאלה הנכנסים לעבוד במעון, כי עליהן לקבל
תנאי עבודה אחרים. כידוע המעון פתוח במשך כל השנה ויש להסדיר את החופש.
גם כאלצות הכרית וגם בשוויצריה מתקבלות העובדות למעונות כתנאים אחרים
והעובדים מתחלפים. אולם פה לא נוכל להכניס סידור זה משום שהחריף אצלנו
מאד הצד המקצועי ולא נוכל להחזיר את הגלגל אחורנית. אנו נצטרך לתת את
החופש המלא לגננת מקצועית אבל לא בזמן אחד.

אשר לגני הילדים הערבים - המה כלולים
במחלקה לענייני הערבים. ברור, כי ישנם גני-ילדים לערבים. אבל מאחר
סקימת במסדר מחלקה מיוחד לענינם, הרי גם הגנים נמצאים בטיפולה של
מחלקה זו. אין להם מפקחת על הגנים, כי ברוב המקרים הם מהורים
מכינות כחוד בתי-הספר. אין להם גם גננות מוסמכות. אמנם בטמינר כיפור
היתה קבוצת גננות ושלחתיהן לטת מדריכה שהרצחה בפניהן, אף נחתי להן
גנים דוגמאיים. על-כל-מניין זוהי רשות מיוחדת ואינני רוצה להכנס
לרשות זו, אני רק מוסיפה את האינטרמאציה הידועה לי.

ברצוני לחזור ולהזכיר שתי בעיות שהן
כנפס גן-הילדים; א) גירס הכנות ובעיקר את עומדים לגניס כ-300 גננות;
ב) כיצד לכלול את הילדים בני 4 שנים בגני-הילדים של הרשויות המקומיות.

הי"ר ט. פרסיק:

אני מודה מאד לגברת פיינסגליק. אנו נעיין
כולנו במרוטוקולים כאן בכנסת וחברי הוועדה
יסמנו את השאלות אשר מהן ירצו להסיק מסקנות. אנו נסכם את הוויכוח
בהמלצות בעניינים אלה ונקבע את עמדתנו בהחלטות שאנו נקבל.

הישיבה ננעלה בשעה 13.05.